

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำกรอบแผนพัฒนาตำบล กรณีศึกษา : ตำบลวัดขม อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ผู้วิจัยร่วมกับชุมชนเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้กระบวนการอภิปรายกลุ่ม ระดมความคิด เป็นการเรียนรู้กระบวนการระดมพลังสร้างสรรค์ (Appreciation Influence Control : AIC) มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำกรอบแผนพัฒนาตำบลแบบมีส่วนร่วม ตามขั้นตอนการวางแผนพัฒนาตำบลแบบมีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือและเทคนิคที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ได้แก่ ประชาชนในตำบลวัดขม อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จาก 8 หมู่บ้าน จำนวน 1,713 คน (กรมการพัฒนาชุมชน. 2548 : ออนไลน์)

ตาราง 1 จำนวนประชากรในการวิจัยจำแนกตามหมู่บ้าน

หมู่	ชื่อบ้าน	ประชากร (คน)
1.	วัดขม	89
2.	วัดขม	116
3.	วัดขม	305
4.	วัดขม	410
5.	ลาดระโห่ง	192
6.	บางผี	405
7.	บางผี	93
8.	บางผี	103
	รวม	1,713

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน สมาชิก อบต. กรรมการหมู่บ้าน สตรีอาสาพัฒนา อาสาพัฒนาชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน และประชาชน หมู่ 1 หมู่ 2 หมู่ 6 หมู่ 7 และหมู่ 8 ตำบลวัดยม อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวม 5 หมู่บ้าน รวม 224 คน ดังนี้ หมู่ 1 จำนวน 19 คน หมู่ 2 จำนวน 17 คน หมู่ 6 จำนวน 103 คน หมู่ 7 จำนวน 44 คน และหมู่ 8 จำนวน 41 คน

เครื่องมือและเทคนิคที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือและเทคนิคที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบข้อมูล จปฐ. และ กชช. 2 ค
2. แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง
3. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าหนังสือ วารสาร เอกสารทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย ระเบียบ กฎหมาย ตลอดจนรายงานการประชุมที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและการพัฒนาชุมชนเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษา
4. การสนทนากลุ่ม เป็นการประชุมสนทนากลุ่มย่อย โดยมีการกำหนดประเด็นไว้ล่วงหน้า เพื่อระดมความคิดจากผู้เข้าร่วมประชุม และใช้กระบวนการประชุมอย่างสร้างสรรค์ (AIC)
5. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม เป็นการสร้างสัมพันธ์กับชุมชน และสร้างความคุ้นเคยไปพร้อม ๆ กับการสังเกตและสำรวจข้อมูลพื้นฐานที่เป็นบริบททั้งทางด้านกายภาพและทางด้านสังคมของชุมชน เช่น ประวัติตำบล ประชากร การประกอบอาชีพ การทำมาหากิน กลุ่มองค์กร ความสัมพันธ์ในชุมชน เป็นต้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการอภิปรายกลุ่ม และการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ปฏิบัติตามกระบวนการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมระหว่างประชาชนกับนักวิจัย ได้ศึกษาแนวคิด และทฤษฎีต่าง ๆ ซึ่งมีขั้นตอน 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1. การสำรวจข้อมูล และสภาพปัญหาของตำบล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล และสภาพปัญหาของตำบล
3. การหาแนวทางแก้ไขปัญหาของตำบล
4. การจัดทำรอบแผนพัฒนาตำบลแบบมีส่วนร่วม

ในการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำกรอบแผนพัฒนาตำบล
กรณีศึกษา : ตำบลวัดยม อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สามารถสรุปขั้นตอนในการ
จัดทำกรอบแผนพัฒนาตำบลแบบมีส่วนร่วม ได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจข้อมูล และสภาพปัญหาของตำบล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทราบข้อมูลทั่วไป ของหมู่บ้าน ตำบล
2. เพื่อทราบสภาพปัญหาของตำบล สำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูล และสภาพปัญหาของตำบล

1. เพื่อให้ชุมชนได้รับทราบปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไข เพื่อใช้ในการจัดทำ
กรอบแผนพัฒนาตำบล
2. เกิดกระบวนการเรียนรู้ และ เห็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของ
ชุมชน

ขั้นตอนที่ 3 การหาแนวทางแก้ไขปัญหาของตำบล

มีวัตถุประสงค์ เพื่อค้นพบแนวทางการแก้ไขปัญหาของตำบล

ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำกรอบแผนพัฒนาตำบลแบบมีส่วนร่วม

มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำกรอบแผนงาน โครงการ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตำบล
ต่อไป

โดยสรุปผู้วิจัย จะได้ใช้ขั้นตอนที่ออกแบบไว้นี้ เป็นแนวทางในการดำเนินงานวิจัย เพื่อ
การจัดทำกรอบแผนพัฒนาตำบลวัดยม อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาต่อไป

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ต้องการ ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกระทำและการวิเคราะห์
ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลของชุมชน โดยการพรรณนา
เชิงวิเคราะห์
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการบันทึกข้อมูลในแต่ละขั้นตอนของการจัดทำ
กรอบแผนพัฒนาตำบลแบบมีส่วนร่วม เน้นการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ในลักษณะที่เป็นการ
แลกเปลี่ยนและการร่วมกันปฏิบัติ ข้อมูลในแต่ละขั้นตอนนั้น ผู้วิจัยนำไปวิเคราะห์ว่ากระบวนการ
วางแผนแบบมีส่วนร่วมทั้ง 4 ขั้นตอน มีสภาพเป็นอย่างไร และนำมาเป็นกรอบแผน เป็นแนวทาง
การพัฒนา และนำเสนอโดยการบรรยายบทความ